

Dra. Belén Noguera de la Muela
Secretària General
Plaça Universitat, Edifici Històric

Benvolguda,

Entre els mesos d'octubre de 2011 i de 2012 va tenir lloc a l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) de la Universitat de Barcelona un intens i ric debat, promogut per l'aleshores director Dr. Antoni Sans, sobre el canvi de model i d'orientació de l'Institut. El nou model, explicat en el document *Proposta d'actualització de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona*, va acabar sent aprovat pel Consell de Direcció de l'ICE en la sessió d'1-10-2012. Arran de la paulatina implantació del nou model d'organització interna i la nova orientació estratègica de l'ICE, el seu Consell de Direcció va aprovar amb data de 16-12-2014 el canvi de denominació i elevar la proposta a l'òrgan corresponent de l'institut per *Institut de Desenvolupament Professional de la Universitat de Barcelona*. Les raons de la modificació de nom restaven justificades en el document *Proposta d'actualització... abans referit* i que us adjuntem. Amb data 18-6-2015 la Secretària de l'ICE va adreçar escrit a Secretaria General de la Universitat de Barcelona comunicant l'acord pres sobre la nova denominació pel Consell de Direcció de l'ICE i sol·licitant que la proposta de canvi de nom fos traslladada per a la seva aprovació, si s'esqueia, al Consell de Govern de la Universitat de Barcelona. Quan s'estava produint aquesta tramitació del canvi de nom, simultàniament la Universitat de Barcelona estava immersa en un procés de modificació dels seus estatuts. En el projecte de nou Estatut de la UB d'octubre de 2014, el nou art. 46.1. ja contemplava la nova denominació d'*Institut de Desenvolupament Professional* per a l'ICE. Com es sabut, el nou Estatut de la UB no va reeixir i tampoc, doncs, el canvi automàtic de denominació de l'ICE. En aquest context, tampoc va ser sotmès a la consideració del Consell de Govern la petició del canvi de denominació.

Es per aquest motiu que ara us trasludem de nou la proposta perquè el Consell de Govern de la Universitat de Barcelona vulgui aprovar, si ho considera escaient, la nova denominació d'*Institut de Desenvolupament Professional de la Universitat de Barcelona*, sense perjudici de seguir utilitzant simultàniament i mentre es consideri convenient el nom i/o l'acrònim de l'Institut de Ciències de l'Educació pel contingut i el valor històrics i de qualitat que contenen. El Consell de Govern de la UB és competent per aprovar el canvi de denominació de l'ICE d'acord amb l'art. 45.2 de l'Estatut de la Universitat de Barcelona i els art. 21 i 22 del Reglament de l'Institut de Ciències de l'Educació.

Atentament,

El director,

Xavier M. Triadó Ivern

UNIVERSITAT DE
BARCELONA
Institut de Ciències de l'Educació

Barcelona, 16 de maig de 2018

**PROPOSTA D'ACTUALITZACIÓ DE
L'INSTITUT DE CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ
DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA**

Barcelona, setembre de 2012

INDEX

1.- Presentació.....	3
2.- Antecedents històrics i justificació normativa.....	3
3.- Fonamentació de la proposta.....	6
4.- Objectius.....	11
5.- Actuacions.....	12
6.- Estratègies.....	14
7.- Estructura organitzativa i recursos econòmics.....	15
8.- Canvi de denominació.....	18

INSTITUT DE CIÈNCIES DE L'EDUCACIÓ

1.- Presentació

Perquè les institucions puguin cobrir les necessitats d'aquells als quals donen servei, és necessari que de tant en tant facin una reflexió en profunditat sobre la seva funcionalitat i que actualitzin la seva organització i els seus programes d'actuació.

Fa uns mesos que a l'ICE s'ha iniciat un procés d'aquestes característiques, i fruit d'aquest, en el qual han participat experts i professionals del món de l'educació, ara presentem aquesta proposta de futur que pretén adequar-se a les noves necessitats del sistema educatiu i a l'evolució del sistema universitari. Com es podrà comprovar el projecte se centra en el desenvolupament professional del docent com a eix central de l'activitat de l'Institut. També planteja una renovació de la denominació de la institució per respondre millor a aquesta nova etapa, tot i que conservant a ser possible les mateixes sigles actuals.

2.- Antecedents històrics i justificació normativa

Els Instituts de Ciències de l'Educació neixen a l'empara del Decret 1678/1969 de 24 de juliol¹ i la seva activitat és recollida en la *Ley General de Educación y Financiamiento de la Reforma Educativa*² publicada en el BOE de 6 de juny de 1970. En el seu Capítol 2. Centres docents estatals. Centres d'educació universitària. Subsecció segona. Estructura de la universitat, i concretament en l'article setanta-tres, punt tres, s'indica que els Instituts de Ciències de l'Educació estaran integrats directament a cada Universitat i s'encarregaran de la formació docent dels professors universitaris que s'incorporin a la docència en tots els nivells, del perfeccionament del professorat en exercici i d'aquells que ocupin càrrecs directius. S'ocuparan també de realitzar i promoure recerca educativa i de proporcionar assessorament tècnic a la mateixa universitat a què pertanyen i a d'altres centres educatius. La promulgació de la *Ley de Reforma Universitaria*³ de 1983, no modifica la naturalesa dels Instituts de Ciències de l'Educació. La Llei de coordinació universitària i de creació de consells socials⁴ del Parlament de Catalunya de 1984 reiterava l'obligatorietat de les universitats catalanes de mantenir centres especialitzats en les tasques de perfeccionament del professorat de tots els nivells del sistema educatiu i en la recerca i la renovació pedagògiques i didàctiques.

En lleis posteriors, la preocupació per la formació del personal docent i investigador és important i mereix que se'n faci esment en els seus diferents

¹ DECRETO 1678/1969, de 24 de julio, sobre creación de los Institutos de Ciencias de la Educación. BOE nº 195 de 15 de agosto de 1969.

² LEY 14/1970, de 4 de agosto, General de Educación y Financiamiento de la Reforma Educativa. BOE nº 187 de 6 de agosto de 1970.

³ LEY ORGÁNICA 11/1983, de 25 de agosto, de Reforma Universitaria. BOE nº 209 de 1 de septiembre de 1970.

⁴ LLEI 26/1984. de 19 de desembre, de coordinació universitària i de creació de consells socials. DOGC nº 499 de 31 de desembre de 1984.

articles (*Ley Orgánica reguladora del derecho a la educación*⁵ de 1985; *Ley Orgánica de Ordenación General del Sistema Educativo*⁶ de 1990; *Ley Orgánica de Calidad de la Educación*⁷ de 2002 i *Ley Orgánica de Educación*⁸ de 2006). Aquesta darrera llei contempla específicament en el seu Capítol III, Article 102, el dret del professorat d'educació primària, secundària, batxillerat, formació professional, ensenyaments artístics, d'idiomes, esportius, de lleure i de persones adultes a la seva formació permanent.

En l'àmbit universitari, la *Ley Orgánica de Universidades*⁹ de 2001 contempla en el seu Títol VI, Article 33 punt 3, la formació del personal docent de les Universitats com a criteri de relleu per determinar la seva eficiència en el desenvolupament de la seva activitat professional. En el seu Article 39 punt 3 del Títol VII indica que la Universitat assumeix la formació d'investigadors. Ja en el Títol Preliminar, Article 2, punt 2 reconeix que l'autonomia universitària comprèn la creació d'estructures específiques que actuïn com a suport de la recerca i de la docència. La reforma d'aquesta llei¹⁰ de 2007 destaca la formació d'investigadors com a objectiu essencial de la Universitat.

L'Estatut de la Universitat de Barcelona¹¹ de 2003, en el Títol VIII i concretament en el Capítol 1, article 138, reconeix el dret del personal acadèmic a participar en activitats de formació continuada que li permetin millorar constantment la seva tasca docent i el dret a col·laborar en la innovació de les metodologies docents. Conseqüentment, en el Títol IV, Capítol 1, Article 89, contempla l'organització de cursos de reciclatge i d'actualització docent del seu professorat al llarg de tota la seva vida acadèmica a fi de garantir una docència de qualitat i de cursos per a la formació pedagògica dels graduats que vulguin dedicar-se a la docència. Aquestes tasques han estat desenvolupades de forma ininterrompuda per l'Institut de Ciències de l'Educació (Art. 45 de l'Estatut de 2003).

El caràcter dinàmic de l'Institut ha estat una constant al llarg del temps. Les seves actuacions han reflectit, de manera directa, els canvis educatius que s'anaven produint successivament, des dels introduïts per la LGE de 1970 (Siguan, 2001)¹². En aquest any, l'ICE inicia tant el Certificat d'Adaptació Pedagògica (CAP) que arriba a atendre a 1.300 alumnes, com les activitats de perfeccionament per a professorat d'Educació General Bàsica (EGB), clarament relacionades amb l'orientació de la Llei d'Educació, com ara les adreçades a l'ensenyament de les llengües francesa, alemanya i anglesa i les adreçades a la segona etapa de l'EGB. L'ICE contribueix significativament a la presència del català a l'escola i a la

⁵ LEY ORGÁNICA 8/1985, de 3 de julio, reguladora del derecho a la Educación. BOE nº 159 de 4 de julio de 1985.

⁶ LEY ORGÁNICA 1/1990, de 3 de octubre, de Ordenación General del Sistema Educativo. BOE nº 238 de 4 de octubre de 1990.

⁷ LEY ORGÁNICA 10/2002, de 23 de diciembre, de Calidad de la Educación. BOE nº 307 de 24 de diciembre de 2002.

⁸ LEY ORGÁNICA 2/2006, de 3 de mayo, de Educación. BOE nº 106 de 4 de mayo de 2006.

⁹ LEY ORGÁNICA 6/2001, de 21 de diciembre, de Universidades. BOE nº 307 de 24 de diciembre de 2001.

¹⁰ LEY ORGÁNICA 4/2007, de 12 de abril, por la que se modifica la Ley Orgánica 6/2001, de 21 de diciembre, de Universidades. BOE nº 89 de 13 de abril de 2007.

¹¹ DECRET 246/2003, de 8 d'octubre, pel qual s'aprova l'Estatut de la Universitat de Barcelona. DOGC nº 3933 de 22 d'octubre de 2003.

¹² Siguan, M.(1995). L'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona i els problemes de l'educació en nostre temps, itinerari de vint anys : 1969-1989. ICE, Universitat de Barcelona.

Universitat amb el Seminari sobre Llengües i Educació iniciat al 1974, que adquireix caràcter internacional i desenvolupa projectes emparats per la UNESCO; també iniciant els cursos de perfeccionament de professorat universitari, els primers cursos de llengua i cultura catalanes i cursos a distància. L'any 1978 col·labora amb la Conselleria d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya en la formació de mestres amb competència per ensenyar en català i català, atesa la publicació dels decrets de bilingüisme, amb 7.700 inscrits (Normalització lingüística). S'estableix la delegació de l'ICE a Tarragona on funcionen seccions de diverses facultats de la Universitat de Barcelona i s'ocupa de la formació permanent del professorat dels nivells universitaris i no universitaris. Els Estatuts de la Universitat de Barcelona són aprovats l'any 1985 i en ells es defineixen les funcions de l'ICE, que s'integra en la Divisió de Ciències de l'Educació constituïda com a tal un any després.

L'ICE va mostrar una gran preocupació per la difusió dels resultats de les seves recerques i innovacions i va fer un gran esforç en potenciar-ne les publicacions. Va editar els textos generats en el Seminari sobre Llengües i Educació, col·laborant així a la creació d'opinió. Posteriorment inicia la col·lecció *Cuadernos de Educación* i *Materials per a la innovació educativa*, adreçats al professorat d'Educació Infantil, Primària i Secundària, i les col·leccions *Informes*, *Documents* i llibres de temàtica pedagògica en català, entre d'altres, fins a arribar, en l'actualitat, a la recuperació de les revistes *Temps d'Educació*, *Enseñanza de las Ciencias Sociales* i l'edició de la *Revista d'Innovació i Recerca en Educació (REIRE)* en format digital i la col·lecció *Cuadernos de Formación del Profesorado de Educación Secundaria*. L'àmbit de la docència universitària és adequadament atès mitjançant les col·leccions *Educación Universitaria* i *Quaderns de Docència Universitària*.

En el context educatiu actual l'ICE ha de tenir present l'evolució del marc educatiu i laboral del professorat i emmarcar-hi les seves actuacions adequadament. Per això ha establert convenis de col·laboració amb el Departament d'Ensenyament per tal de donar resposta a les necessitats de formació permanent del professorat de tots els nivells educatius no universitaris. Els punts claus d'aquesta col·laboració se centren en:

- La necessitat d'establir ponts entre la reflexió i la pràctica en els centres educatius d'Educació Infantil, Primària, Secundària i Formació professional, i la reflexió teòrica i la recerca dels departament universitaris.
- La necessitat de formació del professorat de l'àmbit no universitari en competències professionals davant els canvis socials i tecnològics del sistema educatiu.
- La necessitat de formació del professorat formador del sistema educatiu en competències docents.
- La necessitat d'una acreditació tant per als docents, com per al professorat formador dels docents dels nivells no universitaris.

En l'àmbit universitari, l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES) ha comportat l'actualització dels aspectes pedagògics, el desenvolupament de programes de formació i de sensibilització centrats en el marc competencial de l'estudiant

(Reichert & Tauch, 2005)¹³ i el reconeixement mutu que ha impulsat la verificació de la qualitat i el rendiment de comptes (Sursock & Smidt, 2010)¹⁴. La recerca ha experimentat un increment exponencial que determina com a eix fonamental d'actuació la formació dels joves investigadors i el foment de la recerca i de la innovació. La Universitat ha de fomentar les estructures de formació del professorat per tal que aquest hi respongui eficaçment (Crosier, Purser & Smidt, 2007)¹⁵.

Conseqüentment, l'Institut ha de desenvolupar l'encàrrec de dur a terme funcions de formació i perfeccionament del professorat, de recerca, d'innovació i d'assessorament tècnic en els diferents nivells educatius i àmbits de la formació. És l'eina mitjançant la qual es dinamitza i desenvolupa la formació del professorat universitari per a l'exercici acadèmic i del professorat d'infantil, primària, secundària i formació professional, ensenyaments artístics, d'idiomes, esportius, de lleure i de persones adultes tot treballant l'actualització científica, didàctica i pedagògica del professorat de tots els nivells educatius. Les seves actuacions més recents poden ser consultades en els següents enllaços <http://www.ub.edu/ice/pdf/MemoriaICE.pdf>; <http://www.ub.edu/ice/pdf/MemoriaICE2010.pdf>

3.- Fonamentació de la proposta

Les accions a realitzar per part de l'ICE han d'estar orientades al **desenvolupament competencial del professorat** en el sentit adequat per tal que aquest sigui capaç de portar a terme les funcions que els siguin atribuïdes en els marcs normatius vigents.

En l'àmbit no universitari, aquestes funcions inclouen (Ley Orgánica 2/2006⁸, Artículo 91; Llei 12/2009¹⁶, Article 104), entre d'altres, la programació i docència de les matèries; l'avaluació dels processos d'ensenyament i d'aprenentatge; la tutoria i orientació educativa, acadèmica i professional dels estudiants i l'atenció al seu desenvolupament intel·lectual, afectiu, psicomotor, social i moral; la promoció, organització i participació en activitats complementàries del centre educatiu; la contribució al desenvolupament dels valors de la ciutadania democràtica; la relació amb les famílies; la coordinació, gestió i direcció d'activitats docents; la recerca, experimentació i millora dels processos educatius; el treball en entorns col·laboratius i en equip i la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació.

¹³ Reichert, S. & Tauch, Ch. (2005). Tendències IV: Les universitats europees implementen Bolonya. European University Association. Traducció: Generalitat de Catalunya. Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació. Consell Interuniversitari de Catalunya. Dipòsit legal: B.29038-2005.

¹⁴ Sursock, A. & Smidt, H. (2010). Trends 2010: A decade of change in European Higher Education. EUA Publications.

¹⁵ Crosier, D.; Purser, L. & Smidt, H. (2007). Trends V: Universities Shaping the European Higher Education Area. EUA Publications.

¹⁶ Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació. DOGC 5422 de 16 de juliol de 2009.

En aquest context, esdevé evident que el professorat ha d'actualitzar la seva formació de manera continuada, i així ho reconeix la pròpia normativa (Ley Orgánica 2/2006, Artículo 102; Llei orgànica 12/2009, Article 110)^{8, 16} que contempla la formació permanent com un dret i una obligació del professorat i una responsabilitat de les administracions educatives i dels centres educatius. Inclou l'actualització i el perfeccionament de la qualificació professional i l'adequació de les tasques a l'evolució del progrés científic i de la metodologia didàctica i el perfeccionament de la funció directiva, així com el foment de la recerca i innovació educatives. La normativa contempla, també, la col·laboració de les administracions competents amb institucions i entitats adients. L'actuació de professors i formadors en àmbits socials transversals com ara el desenvolupament i la cooperació (ONGs), la col·laboració amb entitats socials (esplais, fundacions, etc.), l'aprenentatge-servei (ApS) i la formació de persones adultes obre nous horitzons en els quals els agents docents interactuen en escenaris canviants, essent imprescindible la formació competencial per tal d'assolir actuacions de qualitat.

El Pla Marc de Formació Permanent del professorat del Departament d'Ensenyament (2005-2010) esmenta de manera destacada la col·laboració del Departament d'Ensenyament amb els ICE i els departaments universitaris en relació amb la formació del professorat de nivells educatius no universitaris i es refereix a les següents funcions: formació permanent, innovació educativa, recerca educativa i formació de formadors. Aquest Pla posa un èmfasi especial en la correcta interrelació entre formació, innovació i recerca educatives com a eixos vertebradors de les millores qualitatives desitjables en la pràctica docent.

En l'àmbit universitari, l'anomenat procés Bolonya observa la funció del Personal Docent i Investigador (PDI) i el seu treball eficient com un tema clau per a l'èxit en la consecució de la convergència europea. Així, correspon al professorat universitari contribuir significativament a la garantia d'un nivell acadèmic i científic adequat, fet que comporta la implementació d'un procés previ d'avaluació per part d'agències competents com l'*Agencia Nacional para la Evaluación de la Calidad y Acreditación (ANECA)* que es constitueix a l'empara de la *Ley Orgànica 6/2001 de Universidades*⁹ per *Acuerdo del Consejo de Ministros de 19 de julio de 2002*. L'avaluació del professorat per a l'accés als cossos docents marca el nivell de qualitat necessari que el professorat ha d'assolir per tal que aquest nivell es mantingui en l'àmbit universitari. Els criteris de qualitat exigits ho són en funció dels indicats en el *Real Decreto 1312/2007*¹⁷ de 5 d'octubre i inclouen l'activitat investigadora (inclosa la transferència), l'activitat docent (qualitat, innovació), la formació acadèmica i l'experiència en gestió i administració. Com a requisit previ per a la contractació de professorat, la LOMLOU explicita la necessitat de comptar amb una avaluació positiva d'ANECA o de l'òrgan que la Llei de la Comunitat Autònoma determini, en els àmbits de formació acadèmica, experiència investigadora, experiència docent, experiència professional i gestió. Els tres

¹⁷ Real Decreto 1312/2007 de 5 de octubre. BOE nº 240 de 6 de octubre de 2007.

primers *items* apareixen en la totalitat de les agències d'avaluació. L'experiència professional i la gestió són avaluats independentment en algunes agències però formen part dels tres primers *items* en d'altres. Concretament, l'Agència de Qualitat Universitària de Catalunya (AQU), en compliment d'allò permès per la Llei 1/2003 d'universitats¹⁸ de Catalunya (LUC), porta a terme l'avaluació del professorat prèvia a la seva contractació per les universitats públiques catalanes i es responsabilitza de l'avaluació dels mèrits individuals de docència, recerca i gestió del personal docent i investigador, funcionari i contractat, de les universitats catalanes en el marc de les retribucions addicionals del professorat. L'AQU s'insereix en el marc bàsic establert per la *Ley Orgánica 6/2001 de Universidades*⁹.

En aquest marc normatiu es destacable el fet que són les actuacions de recerca, docència i gestió del professorat, els objectes d'avaluació preferent per acreditar la seva qualitat professional. Conseqüentment, la formació del professorat ha de contribuir significativament a impulsar i desenvolupar les seves competències en aquests àmbits acreditatius i avaluatius, atès que són els criteris consensuats en el context universitari com a indicadors de qualitat en allò referent al professorat.

L'ICE, com a ens que desenvolupa funcions de formació i perfeccionament del professorat, de recerca i d'assessorament tècnic i amb voluntat acreditativa de les competències assolides per aquests professionals, ha de promoure i impulsar la millora del professorat en tots els nivells educatius i en tots els àmbits de la seva actuació, de manera destacada en aquells que la normativa vigent assenjala.

Atesa la coincidència normativa en les competències del professorat de l'àmbit no universitari i de l'àmbit universitari, l'ICE organitza la seva actuació d'acord amb quatre eixos principals constituïts pels quatre àmbits més importants d'actuació del professorat: **docència, recerca, gestió, innovació i transferència**.

El model de l'ICE ha de respondre a les dues lògiques que fonamenten el desenvolupament professional del professorat. D'una banda, caldrà donar una adequada resposta instrumental a l'actualització, i, de l'altra, a la vessant existencial que proveeix el desenvolupament basat en l'experiència personal o compartida. Aquesta pluralitat d'enfocaments ha de comportar un model que contempli diversos orígens de les actuacions de l'Institut i ha de proveir activitats de variada naturalesa orientades totes elles al desenvolupament estable de les competències professionals.

Aquest model ens ha de portar des d'una concepció clàssica orientada a l'ampliació dels talents manuals o tècnics cap a una concepció més centrada en el desenvolupament de les competències professionals. Tot això entenent que una competència implica saber mobilitzar un conjunt de recursos per fer front a situacions reals complexes i inèdites en un entorn educatiu canviant. També cal que el model abasti tota la vida professional del professor i li garanteixi l'aprenentatge competencial al llarg de la vida i li doni suport en el desenvolupament de la seva carrera professional. El model ha de ser integrador de recursos ja que un recurs no implica necessàriament una millora competencial.

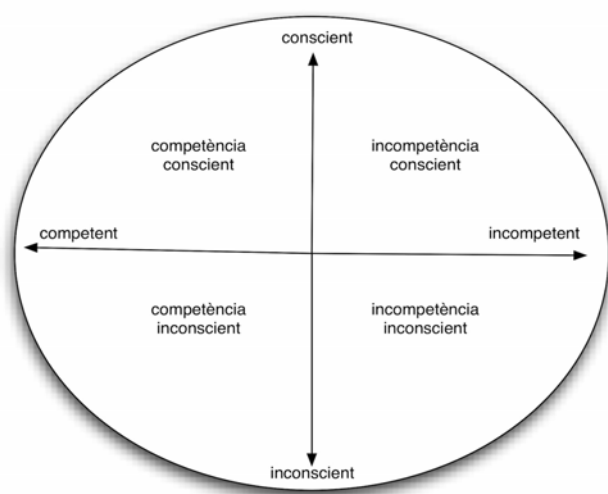
¹⁸ Llei 1/2003, de 19 de febrer, d'universitats de Catalunya. DOGC núm. 3826 de 20 de febrer de 2003.

Això suposarà donar més importància a la pràctica real de l'activitat professional que als models prescriptius o instrumentals.

És clar que el concepte de competència està en el centre d'aquesta concepció. Competència professional docent que ha estat definida i classificada de maneres variades al llarg del temps i que en cada nivell del sistema educatiu ha de tenir una significació diferenciada i d'acord amb la tasca professional a desenvolupar. No obstant, hi ha unes funcions fonamentals que són presents en qualsevol actuació professional com ja remarcava Michael Scriven (1994)¹⁹ en parlar dels deures d'un professor:

- coneixement de la matèria, tant en el seu camp específic, com en temes transversals del *curriculum*,
- competències instruccionals com la capacitat de comunicació, de gestió docent o les habilitats per dissenyar i desenvolupar processos didàctics.
- competències avaluadores per construir i administrar proves i processos avaluatius, per dur a terme avaluacions formatives i sumatives i elaboració d'informes avaluatius.
- professionalitat que ha de garantir l'ètica, el suport a la pròpia organització i la investigació sobre la docència.

Atès que la competència es desenvolupa amb la interacció professional amb la realitat, el paper de l'Institut serà no sols afavorir el desenvolupament sinó també l'avaluació del domini per acreditar el seu grau d'assoliment. Dit amb unes altres paraules, cal ajudar els docents a fer el doble trànsit de passar de la inconsciència a la consciència competencial i de la incompetència a la competència. Com assenyala Gather (2010)²⁰, podem evidenciar el pas de la competència implícita a explícita amb el següent esquema:

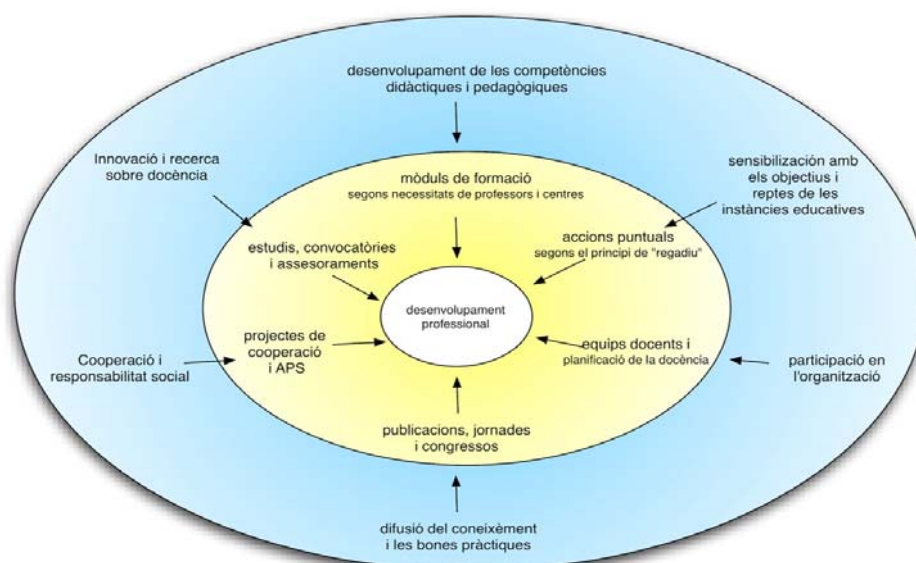

¹⁹ Scriven, M. (1994). Duties of the teacher. *Journal of Personnel Evaluation in Education*, 4, pp. 19-32.

²⁰ Gather, M. (2010). La formació permanente del professorat a Suïssa. Entre les reformes del sistema i la professionalització de l'ofici. *Temps d'Educació*, 39, pp71-87.

El model ha de respondre als requeriments de les institucions, dels centres, dels professors i del coneixement sobre docència. Complementàriament, caldrà atendre diferents enfocaments:

- Desenvolupament de les **competències didàctiques**.
 - o Mòduls de formació proposats o negociats segons les necessitats dels centres educatius, constituïts per modalitats de formació diversa, en base a l'anàlisi i la reflexió de la pròpia pràctica
- Informació, difusió i sensibilització amb els **objectius i reptes de les instàncies educatives**
 - o Accions concretes de formació segons principi del "regadiu"
- Participació en **l'organització**
 - o Elaboració i aprovació d'un projecte de centre
 - o Formació d'equips docents
- **Difusió** del coneixement i les bones pràctiques
 - o Publicacions, documentació, etc.
 - o Jornades, congressos, etc.
 - o Activitats d'actualització
- **Cooperació** i responsabilitat social
 - o Educació per la pau
 - Projectes de cooperació interuniversitaris
 - Projectes d'aprenentatge i servei
 - Projectes de tutoria i inclusió: escolta'm
- **Innovació i recerca** sobre docència
 - o Investigació col·laborativa
 - o Anàlisi i regulació de situacions educatives complexes
 - o Assessorament metodològic
 - o Convocatòries

4.- Objectius

Objectiu general

- Impulsar el desenvolupament de la carrera professional del professorat en els aspectes de formació i acreditació competencial; innovació i recerca en docència; gestió, assessorament i vehiculació, amb caràcter transversal en tots els nivells del sistema educatiu: infantil, primària, secundària, formació professional i universitat.

Objectius específics

Ajudar a la formació competencial del professorat en tots els àmbits de la seva actuació: docència, recerca, innovació/transferència i gestió; i contribuir al seu procés d'acreditació.

Portar a terme l'acreditació competencial del professorat universitari derivada de la formació i l'experiència.

Participar en l'acreditació competencial del professorat dels nivells educatius d'infantil, primària, secundària i formació professional

Portar a terme l'acreditació competencial del professorat formador dels nivells educatius d'infantil, primària, secundària i formació professional derivada de la certificació obtinguda a través dels diferents itineraris competencials i de l'experiència en activitats formatives.

Assessorar els centres educatius en docència, recerca, innovació/transferència i gestió, mitjançant la formació en centre i la pràctica de les organitzacions que aprenen.

Elaborar estudis i informes en relació a escenaris i canvis socials referits a l'educació en qualsevol nivell educatiu, identificar noves necessitats i oportunitats del professorat i del sistema educatiu i gestionar les actuacions pròpies en resposta a aquestes necessitats.

Establir vincles estables amb les institucions educatives internes i externes amb la finalitat d'assolir sinèrgies actuacionals i entre diverses institucions amb funcions educatives i ajudar a la implementació de polítiques docents institucionals

Gestionar l'Institut amb autonomia de funcionament i pressupostària per tal de garantir la independència de les seves accions.

5.- Actuacions

L'ICE desenvolupa la seva acció de formació del professorat en els seus diversos àmbits d'actuació, fonamentalment adreçada al disseny d'escenaris adequats per promoure l'adquisició de les competències adients.

Formació per al desenvolupament competencial del professorat en l'àmbit de la docència

La docència constitueix l'àmbit fonamental d'actuació del professorat i l'ICE, conscient de la seva importància, porta a terme accions adreçades específicament a aquest àmbit d'exercici professional dels docents, atenent les diverses situacions possibles.

- Formació de professorat novell universitari mitjançant el màster en docència universitària per a professorat novell i cursos de formació per a joves investigadors (recerca jove).
- Formació de professorat novell i interí no universitari a través del programa *Comencem bé* i dels cursos en metodologies transversals i en didàctiques específiques de cada àrea curricular.
- Formació permanent del professorat en format presencial i semipresencial, de caràcter metodològic, instrumental i tutorial; per a professorat de pràcticum, per al treball en equips docents; per a la docència en formats presencial i no presencial; formació en exercici i formació reflexiva mitjançant conferències, simposis i congressos.
- Actuacions en format no presencial mitjançant cursos *on-line* adreçats a professorat universitari i no universitari. Formació mitjançant cursos de postgraus.
- Formació competencial del professorat formador dels nivells d'infantil, primària i secundària a través del programes transversals que tenen l'objectiu de dotar les persones formadores de les competències necessàries per desenvolupar accions formatives significatives, així com assessorament en el centre mateix que ajudin a construir l'autonomia de centre i l'escola que aprèn.

Formació per al desenvolupament competencial del professorat en l'àmbit de la recerca

La recerca és un àmbit en el qual el professorat ha de ser competent, tan des del punt de vista conceptual com instrumental. Aspectes com l'assessorament en recerca en docència, la formació en gestió de grups de recerca, la formació instrumental per a accés a programes de recerca competitiu, l'actualització científica per a professorat d'educació primària, secundària i cicles formatius, la formació en gestió de projectes de recerca o en recerca col·laborativa són punts

d'actuació formativa que l'ICE ha de garantir, a més de la implementació de les convocatòries REDICE per a projectes d'innovació en docència.

Formació per al desenvolupament competencial del professorat en l'àmbit de la innovació i transferència de coneixement

L'àmbit d'innovació i transferència adquireix una importància progressiva en l'exercici professional dels docents actuals. L'ICE ha de desenvolupar una tasca intensa per donar suport i formació en gestió de projectes d'innovació, formació per a l'elaboració d'informes derivats de projectes de recerca, per a la presentació de patents, per a la divulgació de resultats de recerca, per a l'aplicació dels resultats de recerca a la pròpia acció educativa, per a la participació competitiva en programes de recerca en docència i en programes d'innovació docent.

De la mateixa manera l'ICE, a través dels seus grups d'innovació i recerca educativa, transfereix els coneixements i els resultats de les recerques dutes a terme publicant els resultats dels seus treballs i recerques; creant materials didàctics innovadors; dissenyant activitats formatives d'actualització o participant en jornades, simposis o congressos.

Formació per al desenvolupament competencial del professorat en l'àmbit de la gestió

Uns dels reptes emergents del professorat és l'adquisició de competències en gestió. L'ICE aporta, en aquest sentit, programes de formació en gestió acadèmica i programes de formació en gestió de la recerca.

Dels nous currículums competencials es desprèn el caràcter autonomitzador que han de tenir els centres docents; caràcter, per altra banda, que fa referència tant al futur professional i ciutadà de l'alumnat, com a la gestió dels propis centres educatius. És en aquest sentit que els programes formatius basats en l'adquisició de les competències essencials per dinamitzar i gestionar equips docents, equips directius, equips d'actuació en àmbits socials transversals, i per impulsar la innovació i la millora dels aprenentatges i de l'excel·lència educativa són objectius clars i prioritaris de l'ICE.

Acreditació competencial

L'ICE entén que el nou objectiu és desenvolupar tasques acreditatives, la qual cosa comporta progressar cap a actuacions de caràcter acreditatiu i es compromet a desenvolupar les eines adequades per a l'acreditació, assessorament i suport d'equips docents inclosos en programes de formació; a acreditar de grups d'innovació, grups de recerca en docència, competències derivades de formació, competències experiencials i professors com a tutors.

S'entén, també, que dins de la funció acreditativa de l'ICE es contempli l'acreditació de les competències de les persones formadores. Entenem que la importància dels programes de formació de formadors dels nivells d'infantil, primària i secundària i formació professional, així com de formadors en àrees

socials transversals, no queda del tot palesa en no obtenir, les persones formadores, una acreditació professionalitzadora de la seva activitat. Així doncs, l'ICE hauria de progressar en la definició i desenvolupament d'eines per a l'acreditació d'aquest professional de la formació

6.- Estratègies

L'assoliment dels objectius descrits i el desenvolupament de les actuacions indicades comporta el disseny de línies estratègiques d'actuació ben definides que actuïn sinèrgicament per tal d'optimitzar els resultats a obtenir i l'eficàcia dels esforços esmerçats i permetin establir el Pla de Formació institucional emmarcat en els objectius estratègics i de política formativa de la Universitat de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya.

Aquestes línies es poden resumir en:

- **Potenciació de línies editorials** de qualitat normalitzada i indexada que permetin posar a l'abast de la comunitat educativa les contribucions més rellevants en actuacions educatives i de millora, innovació i recerca en educació per tal d'impulsar la difusió i la transferència del coneixement generat pel professorat en el desenvolupament de la seva tasca professional. Les línies editorials donaran suport al conjunt de les activitats de l'ICE i constituïran un instrument generador de dinàmiques i sinèrgies entre els diferents àmbits professionals dels docents (docència, recerca innovació, transferència i gestió). Es faran presents tant en format paper com en edicions electròniques; en format periòdic i no periòdic. L'ICE podrà col·laborar amb aquelles entitats que consideri oportunes per al correcte compliment de la seva tasca editorial..
- **Col·laboració amb les instàncies educatives** competents en educació reglada sota el principi de reconeixement mutu, participant en els programes educatius dissenyats per les institucions com ara la Generalitat de Catalunya i la universitat. En aquesta col·laboració l'ICE dissenyarà els escenaris adients per portar a terme les línies d'actuació proposades per les institucions i, a més, proposarà a les institucions les actuacions que consideri convenients per a l'avenç i la millora del processos educatius. Aquesta col·laboració contempla la posada en marxa de programes formatius, assessoraments, convocatòries de projectes de millora, innovació i recerca en educació, congressos i jornades, i totes aquelles activitats que es considerin d'interès. Tanmateix, l'ICE participarà en projectes educatius competitius convocats per les instàncies educatives.
- **Col·laboració amb agents socials** competents en àmbits educatius diversos que atenguin a formació i educació no reglada, amb els quals s'establirà convenis de col·laboració i actuació conjuntes, en els termes que en cada cas siguin consensuats. Tanmateix, i d'acord amb l'esperit de col·laboració, l'ICE establirà vincles amb les agrupacions, empreses, fundacions, etc. que proposin projectes educatius d'interès.

- **Accreditació de la qualitat de les seves actuacions** per tal d'assegurar el nivell adequat de les seves accions en tots els seus àmbits d'intervenció. L'ICE se sotmetrà a processos periòdics d'avaluació interna i externa, els resultats dels quals seran públics. Aquests processos permetran avaluar el nivell d'adequació de les accions de l'ICE en funció del grau d'assoliment dels objectius proposats i dels recursos esmerçats.
- **Col·laboració amb les agències competents en l'avaluació de la qualitat i acreditació** del professorat per contribuir a l'acreditació competencial del professorat en la seva actuació docent. Aquesta acreditació competencial es resoldrà mitjançant l'acompliment previ, per part de l'ICE, dels indicadors de qualitat que les agències considerin convenient en les seves actuacions. Conseqüentment, aquesta línia estratègica s'entronca estretament amb l'acreditació de la qualitat de les actuacions de l'ICE.

7.- Estructura organitzativa i recursos econòmics

L'Institut s'organitza a partir d'una estructura fonamentalment horitzontal basada en les cinc seccions que són unitats de responsabilitat dels projectes, més una secció transversal que dona servei a totes. Les responsabilitats de cada secció s'especifiquen, amb detalls, més endavant. Les seccions que integren l'ICE són: Universitat; Infantil, Primària, Secundària i FP; Secció Educació i Comunitat; Secció de Recerca i Innovació i millora docent i Secció d'Administració.

L'Institut té una dependència directa del Rectorat, el qual li encarrega i financia la Formació del professorat de la Universitat de Barcelona. Per les altres funcions que l'ICE realitza rep finançament del Departament d'Educació de la Generalitat, de diverses convocatòries de recerca o d'altres Institucions amb les quals estableix convenis de cooperació.

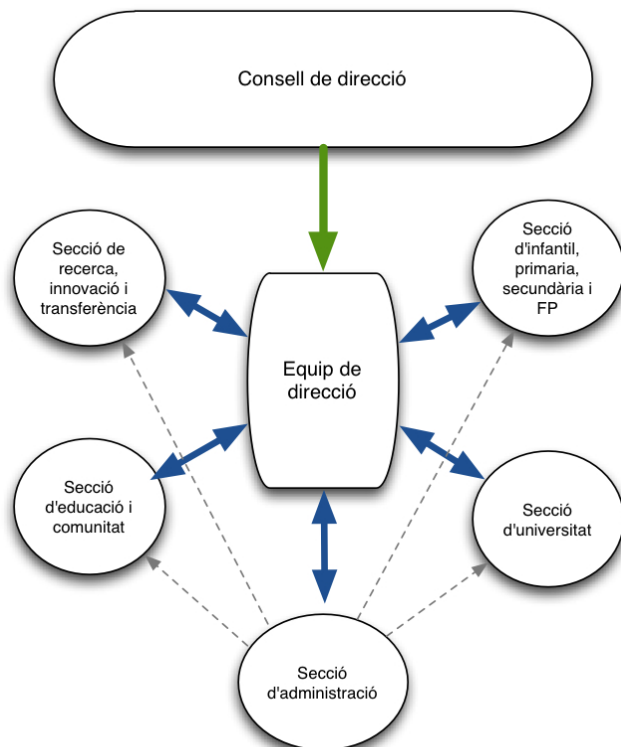
Com a institut transversal, l'ICE es dirigeix mitjançant el Consell de Direcció que incorpora representats de totes les unitats a qui dona servei. El Rectorat hi nomena un membre com a representant permanent.

Per desenvolupar les polítiques docents de tota la universitat marcades pel Rectorat, és important establir els canals de comunicació i d'informació corresponents. Per tal motiu l'ICE ja té presència organitzativa en el Claustre de la Universitat i el Consell de govern. Tanmateix, l'ICE treballa molt estretament amb altres comissions de les quals formen part membres de l'Institut, i ha de tenir presència institucional en la Comissió acadèmica, la Comissió d'Avaluació de la Docència (CADUB) i la Comissió de Qualitat (AQUB)

En el consell de Direcció hi són presents –juntament amb el representat de l'equip de govern de la Universitat, l'equip de direcció de l'ICE i els caps de cada una de les seccions– cinc membres de designació directa. Aquests han estat representants de les àrees de Salut, Educació; Ciències Socials; la conferència de degans i el CRAI de la universitat. També en formen part els membres electes

dels col·lectius de Professorat adscrit, professors en comissió de serveis i PAS. Tots ells amb nomenament del rectorat de la nostra universitat.

L'organigrama adjunt vol ser una aproximació gràfica de l'estructura i les dependències entre els diversos centres de responsabilitat de l'ICE. Tot seguit es fa una breu descripció dels objectius de cada secció.

Secció d'Infantil, Primària, Secundària i FP

Des de la seva creació, l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona ha centrat els seus esforços en desenvolupar programes de Formació permanent del professorat, d'actualització científica i dinamització de grups de treball per a la innovació docent i la investigació educativa. L'objectiu principal d'aquesta secció és coordinar la formació permanent del professorat i de la formació de formadors dels esmentats nivells educatius i com a tal s'encarrega de dissenyar, realitzar i avaluar totes les accions adreçades a aquests col·lectius, així com generar i fomentar la participació en grups d'innovació i recerca. Aquestes accions estan directament relacionades amb les orientacions i encàrrecs del Departament d'Ensenyament i amb el model de formació i les línies metodològiques que ha dissenyat l'ICE

Secció d'Universitat

La secció realitza les accions recollides en l'article 45.3 dels Estatuts de la UB¹¹ on es diu "que la Universitat de Barcelona desenvolupa, a través de l'Institut de Ciències de l'Educació, la formació del professorat universitari per a l'exercici acadèmic". Això ho fa en tots els àmbits dissenyant serveis per a la formació i

l'assessorament del professorat universitari. L'objectiu principal és establir estratègies i activitats formatives per al perfeccionament del professorat de la Universitat a fi de contribuir a l'augment del nivell de qualitat de la docència universitària, així com a l'adaptació a les noves exigències del context en què s'emmarca l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES).

Secció Educació i Comunitat

La secció respon al compromís de cooperació de la Universitat de Barcelona amb la ciutadania i el territori. La tasca de la secció és incidir en l'educació i la formació al llarg de la vida, tant per a infants i joves com per a persones adultes i gent gran. Orienta i desenvolupa activitats per a la formació i l'actualització de coneixements del personal tècnic d'educació, monitors i formadors, famílies i professionals en general que intervenen en tots els àmbits educatius no escolars. La secció desenvolupa les seves tasques en l'àmbit del lleure educatiu (dinamització, direcció i coordinació d'activitats), la dinamització cultural i comunitària i l'aprenentatge-servei (ApS) mitjançant la formació competencial de formadors que actuen en la implementació, seguiment i avaluació de projectes; en l'educació per al desenvolupament i la cooperació; en el suport a entitats socials que interactuen amb centres d'educació secundària i en col·laboració amb entitats de lleure i de formació de persones adultes.

Secció de Recerca, Innovació i Transferència

Aquesta secció dona suport a la recerca i la innovació educatives. Entre els seus objectius hi ha desenvolupar la recerca de l'ICE; impulsar la generació i difusió de coneixement interdisciplinari sobre formació en l'àmbit educatiu i l'ensenyament superior, difondre els resultats i les activitats de recerca realitzades pels projectes i grups de l'ICE, així com incentivar la participació dels investigadors en projectes competitius i promoure la formació d'investigadors i grups de recerca de l'àmbit educatiu.

Recursos econòmics

Fins la data, els ingressos i despeses han estat equilibrats, gràcies a les aportacions realitzades per les institucions (Universitat de Barcelona i Departament d'Ensenyament), així com els projectes que el propi ICE promou en altres institucions públiques i privades, o projectes de recerca i contractes que han estat aprovats en les oportunes convocatòries. A grans trets la distribució d'ingressos ha estat del quaranta per cent en recursos de la pròpia universitat, un altre quaranta per cent finançant programes del Departament d'Ensenyament de la Generalitat i el restant vint per cent en recursos propis generats per cursos, publicacions i recerques realitzades per l'ICE. Pel contrari les despeses, excepte les compromeses amb el Departament d'Ensenyament, han estat adreçades a la formació del professorat de la nostra universitat. L'aportació de la UB hauria de suportar, al menys, la meitat de les despeses. Aquest document dibuixa una nova estructura de funcionament, que cal plasmar en el pressupost anual en el moment que sembli bé a tots els estaments implicat en la seva aprovació.

8.- Canvi de denominació

Institut de Competències Educacionals ICE

Institut d'Educació Continua per a la Docència ICE
Institute of Continuing Education ICE